PIERWSZA ŁAWKA · ZESTAW KART PRACY · JĘZYK POLSKI · KLASA 7

Dział 7. Tekst argumentacyjny i rozprawka

Teza, hipoteza, argument i przykład; wnioskowanie i polemika; budowa rozprawki, akapity i słownictwo porządkujące; rozprawka według kryteriów egzaminu ósmoklasisty. Sześć kart pracy: teoria z przykładami, ćwiczenia, utrwalenie, zastosowanie i dwa równoległe sprawdziany – z pełnym kluczem odpowiedzi.

Karta	Temat	Zadania
1	**Tekst argumentacyjny i rozprawka – najważniejsze wiadomości** Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka	5 zad. 18 pkt
2	**Tekst argumentacyjny i rozprawka – ćwiczenia podstawowe** Sprawdzam, czy rozumiem podstawy	6 zad. 13 pkt
3	**Tekst argumentacyjny i rozprawka – utrwalenie** Zadania o wyższym poziomie trudności	5 zad. 15 pkt
4	**Tekst argumentacyjny i rozprawka – w praktyce** Tekst, źródło, doświadczenie lub sytuacja z życia	2 zad. 19 pkt
5	**Sprawdzian: Tekst argumentacyjny i rozprawka – grupa A** 20 minut · 21 pkt	6 zad. 21 pkt
6	**Sprawdzian: Tekst argumentacyjny i rozprawka – grupa B** 20 minut · 21 pkt	6 zad. 21 pkt

Jak korzystać z zestawu

- Karta 1 zawiera najważniejsze wiadomości i przykłady – od niej warto zacząć.
- Karty 2–4 to ćwiczenia podstawowe, utrwalenie oraz zastosowanie wiedzy w tekście, na źródle lub w sytuacji z życia.
- Karty 5 i 6 to równoległe sprawdziany (grupa A i grupa B) z tymi samymi typami zadań i tą samą punktacją – gotowe na lekcję.
- Każda karta mieści się na osobnych stronach i ma własną punktację – można ją wydrukować osobno jako pracę domową, kartkówkę lub zastępstwo.
- Klucz odpowiedzi do wszystkich kart znajduje się na końcu zestawu. Wersja DOCX pozwala dowolnie edytować zadania.

Materiał oryginalny. Podstawa programowa 2017 w brzmieniu z 2024 r. (Dz.U. 2024 poz. 996). Pisownia według zasad od 1.01.2026. Do użytku własnego i pracy z własnymi uczniami.

Tekst argumentacyjny i rozprawka – najważniejsze wiadomości

Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka

KARTA 1/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 18 pkt

Przypomnij sobie

- **Teza** – zdanie, które wyraża twoje stanowisko i które udowadniasz, np. „Uważam, że warto dotrzymywać danego słowa”. **Hipoteza** – przypuszczenie, które sprawdzasz w pracy, np. „Czy warto dotrzymywać słowa? Przypuszczam, że tak”. Hipotezę w zakończeniu potwierdzasz albo odrzucasz.
- **Argument** – uzasadnienie tezy. Odpowiada na pytanie **dlaczego?**, np. „Dotrzymywanie słowa buduje zaufanie”. **Przykład** – konkretna sytuacja z lektury, historii lub życia, która potwierdza argument. Sam przykład **nie** jest argumentem: trzeba wyjaśnić, co z niego wynika.
- **Rodzaje argumentów**: odwołujące się do faktów, do logiki (przyczyna – skutek), do emocji i wartości, do autorytetów. Argumenty układamy w przemyślanym porządku, np. od najważniejszego do najmniej ważnego albo od najsłabszego do najmocniejszego.
- **Wnioskowanie** – z argumentu i przykładu wyprowadzasz wniosek: „Wynika z tego, że…”, „Skoro…, to…”. Wniosek cząstkowy zamyka akapit, wniosek końcowy – całą pracę.
- **Polemika** – rzeczowa niezgoda z cudzym zdaniem. Przytaczasz pogląd, a potem uzasadniasz, dlaczego się z nim nie zgadzasz. Oceniasz argumenty, a nie osobę.
- **Budowa rozprawki**: **wstęp** – wprowadzenie w problem i teza albo hipoteza; **rozwinięcie** – co najmniej **dwa** argumenty, każdy w osobnym akapicie, z przykładem i komentarzem; **zakończenie** – potwierdzenie tezy albo sprawdzenie hipotezy i podsumowanie.
- **Styl** rozprawki jest oficjalny: bez potocyzmów (*spoko, ogarnąć, totalnie*). Pomaga **słownictwo porządkujące**: *po pierwsze, ponadto, kolejnym argumentem jest, przykładem jest, świadczy o tym, wynika z tego, podsumowując*.
- **Rozprawka na egzaminie ósmoklasisty**: co najmniej **200** wyrazów; odwołanie do lektury obowiązkowej i zwykle do innego utworu literackiego; akapity wydzielone graficznie. Streszczanie lektury **nie** jest argumentowaniem. Kryteria (razem 20 pkt): realizacja tematu 2, elementy retoryczne 5, kompetencje literackie i kulturowe 2, kompozycja 2, styl 2, język 4, ortografia 2, interpunkcja 1.

Część	Co zawiera	Przydatne zwroty
wstęp	wprowadzenie w problem, teza albo hipoteza	Zastanawiam się, czy…; Uważam, że…; Moim zdaniem…; Spróbuję udowodnić, że…
rozwinięcie	co najmniej dwa argumenty; w każdym akapicie: argument, przykład, komentarz	Po pierwsze…; Ponadto…; Kolejnym argumentem jest…; Przykładem jest…; Świadczy o tym…; Najważniejsze jest…

zakończenie	potwierdzenie tezy albo sprawdzenie hipotezy, podsumowanie	Podsumowując, …; Z tego wynika, że…; Moja hipoteza się potwierdziła.

Jak zbudować rozprawkę?

teza – stanowisko, hipoteza – przypuszczenie

teza → argument → przykład → wniosek

rozwinięcie: co najmniej dwa argumenty

egzamin: co najmniej 200 wyrazów

Przykłady z wyjaśnieniem

Przykład 1. Czym różni się argument od przykładu?
Argument: „Długotrwały spór odbiera ludziom spokój i szczęście”. Przykład: w *Zemście* Cześnik i Rejent tak zawzięcie kłócą się o naprawę muru, że omal nie niszczą szczęścia Wacława i Klary. Komentarz: dopiero zgoda kończy zamieszanie – wynika z tego, że pojednanie daje więcej niż wygrana w sporze.

Przykład 2. Jak zapisać tezę i hipotezę do tematu „Czy warto dotrzymywać obietnic?”
Teza: „Uważam, że zawsze warto dotrzymywać obietnic”. Hipoteza: „Czy dotrzymywanie obietnic zawsze się opłaca? Przypuszczam, że tak, ale sprawdzę to na przykładach z lektur”.

Przykład 3. Jak wygląda dobry akapit argumentacyjny?
Argument, przykład, komentarz: „Po pierwsze, złamanie przysięgi niszczy zaufanie i sprowadza nieszczęście. Świadczy o tym ballada *Świtezianka* Adama Mickiewicza. Młodzieniec przysięga dziewczynie wierność, ale szybko ulega urokowi nimfy. Za złamanie słowa spotyka go surowa kara. Wynika z tego, że dane słowo ma ogromną wagę”.

Zadania

1 **Przyporządkuj zdania do kategorii. Wpisz je do tabeli.** ___ / 6 pkt

Uważam, że warto zmieniać się na lepsze.
Przemiana na lepsze przynosi radość nam i innym.
Scrooge po wizytach duchów zaczyna pomagać rodzinie Cratchitów.
Moim zdaniem zemsta nie przynosi szczęścia.
Zemsta rodzi kolejne krzywdy i niszczy spokój.
Cześnik i Rejent przez spór o mur żyją w ciągłym gniewie.

teza	argument	przykład

2 **Które zdanie jest hipotezą?** ___ / 1 pkt

A. Przyjaciel to ktoś, kto pomaga w potrzebie.

B. Czy przyjaźń wymaga poświęceń? Przypuszczam, że tak.

C. Rudy, Alek i Zośka byli przyjaciółmi.

D. Przyjaźń zawsze wymaga poświęceń.

3 **Uzupełnij plan rozprawki. Wpisz nazwy części z ramki. Jeden wyraz jest zbędny.**

___ / 3 pkt

wstęp rozwinięcie zakończenie streszczenie

1. _____ – wprowadzenie w temat i teza
2. _____ – argumenty z przykładami, każdy w osobnym akapicie
3. _____ – potwierdzenie tezy i podsumowanie

4 **Połącz zwrot z jego funkcją w rozprawce. Wpisz literę.** ___ / 4 pkt

1. Po pierwsze,	a) wprowadza tezę
2. Przykładem jest	b) wprowadza przykład
3. Podsumowując,	c) otwiera zakończenie
4. Moim zdaniem	d) wprowadza pierwszy argument

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

5 **Oceń prawdziwość stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.** ___ / 4 pkt

1. Argument odpowiada na pytanie „dlaczego?”.	P	F
2. Streszczenie lektury jest najlepszym argumentem.	P	F
3. Każdy argument warto zapisać w osobnym akapicie.	P	F
4. Hipotezę można w zakończeniu potwierdzić albo odrzucić.	P	F

PIERWSZA ŁAWKA

Tekst argumentacyjny i rozprawka – ćwiczenia podstawowe

KARTA 2/6

Sprawdzam, czy rozumiem podstawy

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 13 pkt

Pamiętaj: teza – stanowisko, hipoteza – przypuszczenie

1 **Sformułuj tezę do tematu: „Czy warto dotrzymywać danego słowa?”.** ___ / 2 pkt

2 **Sformułuj hipotezę do tematu: „Czy pieniądze dają szczęście?”.** ___ / 2 pkt

3 **Dopisz przykład z lektury obowiązkowej do argumentu: „Żądza władzy prowadzi człowieka do zguby”.** ___ / 2 pkt

4 **Który zwrot najlepiej wprowadza wniosek?** ___ / 1 pkt

A. Wynika z tego, że **B.** Na przykład **C.** Moim zdaniem **D.** Po drugie

5 **Napisz dwa zdania polemiki z opinią kolegi. Użyj jednego argumentu.** ___ / 2 pkt

Kolega twierdzi: „Czytanie lektur nic nie daje, bo wszystko można obejrzeć w filmie”.

6 **Uzupełnij akapit. Wpisz zwroty z ramki.** ___ / 4 pkt

Dzięki temu Po pierwsze Wynika z tego Przykładem

1. _____, przemiana na lepsze daje szczęście nie tylko nam, ale i innym.
2. _____ jest Ebenezer Scrooge z *Opowieści wigilijnej* Charlesa Dickensa.
3. Po wizytach duchów skąpiec zaczyna pomagać rodzinie swojego pracownika. _____ samotność zamienia się w radość.
4. _____, że warto zmieniać się na lepsze.

Tekst argumentacyjny i rozprawka – w praktyce

Tekst, źródło, doświadczenie lub sytuacja z życia

KARTA 4/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 19 pkt

Pamiętaj: rozwinięcie: co najmniej dwa argumenty

1 Przeczytaj rozprawkę i wykonaj zadania. ___ / 9 pkt

Czy warto dotrzymywać danego słowa?

[1] Każdy z nas czasem coś obiecuje: koledze, rodzicom, samemu sobie. Czy jednak zawsze warto dotrzymywać danego słowa? Uważam, że tak, ponieważ od słowa zależy zaufanie między ludźmi.

[2] Po pierwsze, złamanie danego słowa niszczy zaufanie i może sprowadzić nieszczęście. Świadczy o tym ballada Adama Mickiewicza *Świtezianka*. Młodzieniec przysięga tajemniczej dziewczynie wierność, a wkrótce ulega urokowi nimfy z jeziora. Okazuje się, że to ta sama dziewczyna, która wystawiła go na próbę. Za złamanie przysięgi młodzieniec zostaje surowo ukarany. Wynika z tego, że danego słowa nie wolno lekceważyć.

[3] Po drugie, dotrzymanie słowa bywa trudne, ale świadczy o odpowiedzialności. Przykładem jest bohater *Małego Księcia* Antoine'a de Saint-Exupéry'ego. Mały Książę rozumie, że odpowiada za różę, którą zostawił na swojej planecie. Choć powrót jest dla niego trudny, postanawia do niej wrócić. Jego postawa pokazuje, że wierność zobowiązaniom wymaga odwagi.

[4] Najważniejsze jest jednak to, że wierność danemu słowu daje siłę całej wspólnocie. W *Kamieniach na szaniec* Aleksandra Kamińskiego przyjaciele z Szarych Szeregów ryzykują życie w akcji pod Arsenałem, by uwolnić aresztowanego Rudego. Ich postawa pokazuje, że na przyjacielu można polegać w najtrudniejszej chwili.

[5] Podsumowując, uważam, że warto dotrzymywać danego słowa. Złamana obietnica niszczy zaufanie, a dotrzymana – buduje przyjaźń i szacunek.

Tekst własny

1.1 Wypisz z akapitu 1. zdanie, które zawiera tezę. ___ / 1 pkt

1.2 Zapisz własnymi słowami argumenty z akapitów 2., 3. i 4. ___ / 3 pkt

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Tekst argumentacyjny i rozprawka – zestaw 6 kart pracy z kluczem i powtórką, klasa 7

Podgląd pokazał 6 z 18 stron. Pełna wersja: 18 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Karta 1: Tekst argumentacyjny i rozprawka – najważniejsze wiadomości – 5 zadań, 18 pkt
- Karta 2: Tekst argumentacyjny i rozprawka – ćwiczenia podstawowe – 6 zadań, 13 pkt
- Karta 3: Tekst argumentacyjny i rozprawka – utrwalenie – 5 zadań, 15 pkt
- Karta 4: Tekst argumentacyjny i rozprawka – w praktyce – 2 zadania, 19 pkt
- Karta 5: Sprawdzian: Tekst argumentacyjny i rozprawka – grupa A – 6 zadań, 21 pkt
- Karta 6: Sprawdzian: Tekst argumentacyjny i rozprawka – grupa B – 6 zadań, 21 pkt Karta 1 przypomina najważniejsze wiadomości z przykładami.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/jezyk-polski-klasa-7-dzial-07-tekst-argumentacyjny-i-rozprawka-zestaw